

Obsah

tba

dea

tví

ÚVODNÍ ÚVAHY.....	5
Posvátné hory.....	5
Zkušenost hodnot.....	8
Objevená pravda na rozdíl od pravd jednoduše sdělovaných.....	10
Dialogický charakter duchovního poznání.....	12
Smysl přítomnosti Boží.....	14
I. VĚŘÍM V JEDNOHO BOHA OTCE.....	19
1. Bůh hovoří.....	19
<i>Základ evropské kultury.....</i>	<i>19</i>
<i>Bible: živý Bůh, který hovoří.....</i>	<i>22</i>
<i>Kde a jak Bůh mluví?</i>	<i>24</i>
<i>Užívání Písma v duchovním životě.....</i>	<i>27</i>
<i>Rozšíření názvu „Písmo svaté“</i>	<i>28</i>
<i>„Druhá plavba“?.....</i>	<i>29</i>
<i>Za hranicí „litery“.....</i>	<i>31</i>
<i>Liturgie hodin jako posvěcení času.....</i>	<i>33</i>
<i>Žalmy – spirituální souhrn Písma svatého.....</i>	<i>35</i>
<i>Svobodná volba mezi různými významy.....</i>	<i>36</i>
2. Kontemplace jako duchovní „čtetba“ vesmíru.....	38
<i>Dvě rozdílné mentality: námitky proti kontemplaci</i>	<i>38</i>

<i>Východní Marie – západní Marta?</i>	40
<i>Podstata kontemplace</i>	43
<i>Orgán kontemplace</i>	44
<i>Pokrok a stupně kontemplace</i>	47
<i>Přirozená kontemplace viditelného kosmu, „přírody“</i>	48
<i>Teologie</i>	49
<i>Od „technologie“ k „teologii“</i>	50
3. Kontemplace Prozřetelnosti	51
<i>Kontemplace soudu</i>	51
<i>Prozřetelnost Boží nebo osud?</i>	54
<i>Kontemplovat Prozřetelnost ve vlastním životě</i>	57
<i>Spolupráce s Prozřetelností</i>	59
<i>Využívat čas</i>	61
<i>Neomylnost Prozřetelnosti</i>	63
II. ČLOVĚK PŘED BOHEM	65
1. Tajemství člověka	65
<i>Poznání člověka</i>	65
<i>Lidská přirozenost: křehké místo patristické antropologie</i>	67
<i>Definice osoby podle Boëthia</i>	69
<i>Priorita osoby před přirozeností</i>	70
<i>Náboženský personalismus: překonání „objektivizace“</i>	72
<i>Agapická svoboda</i>	73
<i>Osoba je christologická: Dostojevskij</i>	76
2. Svědomí	80
<i>Vnitřní hlas Boží</i>	80
<i>Zpytování svědomí</i>	83
<i>Zvláštní zpytování svědomí</i>	85
<i>Pozornost k užívání jazyka</i>	87
<i>Člověk stvořitel sebe sama spolu s Bohem</i>	88
3. Povolání	91
<i>Tajemství povolání</i>	91

<i>Všichni jsou povoláni k dokonalosti</i>	93
<i>Povolání ke kněžství</i>	95
<i>Mnišské a řeholní povolání</i>	96
<i>Povolání k manželství</i>	99
III. HŘÍCH A POKÁNÍ	103
1. Původ zla	103
<i>Odkud pochází zlo?</i>	<i>103</i>
<i>Počátkem hříchu je zlá myšlenka</i>	<i>105</i>
<i>Zlá myšlenka je pokušením. Kdy se stává hříchem?</i>	<i>106</i>
<i>Bdělost srdce</i>	<i>107</i>
<i>Schopnost odporu</i>	<i>108</i>
<i>Síla Ježíšova jména</i>	<i>109</i>
<i>Duchovní střídmost a pozornost</i>	<i>110</i>
<i>Osvobození od vášní, ideál apatheia antických mnichů</i>	<i>111</i>
<i>Rozlišování duchů</i>	<i>112</i>
<i>Rozlišování jako dar Ducha, duchovní umění</i>	<i>113</i>
<i>„Psychologická“ pravidla podle způsobů jednání duchů</i>	<i>114</i>
<i>Teorie osmi špatných myšlenek základních neboli generických</i>	<i>116</i>
<i>Vlastní vůle</i>	<i>118</i>
2. Hřích	119
<i>Hřích proti přikázání a proti svobodě</i>	<i>119</i>
<i>Křesťanský smysl zákona: slovo Boží směřující k osobě</i>	<i>120</i>
<i>Izolace člověka v egoismu</i>	<i>123</i>
<i>Hřích jako neznalost</i>	<i>124</i>
<i>Nechat se svázat přirozeností</i>	<i>125</i>
<i>Sociální hřích</i>	<i>126</i>
<i>Kosmický hřích</i>	<i>127</i>
<i>Hřích světa</i>	<i>128</i>
<i>Prohřešení se proti Bohu</i>	<i>130</i>
3. Pokání	132
<i>Obrácení z hříchu</i>	<i>132</i>

dlitba

rá idea

uštěv

u

o?

<i>Podstatné prvky pokání</i>	<i>134</i>
<i>Motivy obrácení, užitečnost bázně Boží</i>	<i>135</i>
<i>Dokonalá kajicnost</i>	<i>138</i>
<i>Svátostné pokání</i>	<i>138</i>
<i>Účinnost pokání</i>	<i>140</i>
<i>Stálá zkroušenost</i>	<i>141</i>
IV. SPASITEL	145
1. Kristus – Mesiáš	145
<i>Kristus, smysl dějin</i>	<i>145</i>
<i>Vtělený Kristus dává smysl všem náboženstvím</i>	<i>147</i>
<i>Kristus dává smysl lidským kulturám</i>	<i>148</i>
<i>Kristus, jednota viditelného univerza</i>	<i>149</i>
<i>Napodobování Krista a identifikace s ním</i>	<i>150</i>
<i>Kristus, ideál mladých</i>	<i>151</i>
<i>Kristus a Antikrist</i>	<i>152</i>
<i>Vladimír Solovjov: setkání s živou osobou proti objektivizaci nižších hodnot</i>	<i>154</i>
2. Kříž	155
<i>Předobrazy kříže ve Starém zákoně</i>	<i>155</i>
<i>Teologie kříže u otců</i>	<i>158</i>
<i>Konečné zjevení</i>	<i>159</i>
<i>Proti falešnému pojetí utrpení</i>	<i>160</i>
<i>Pobožnosti k trpícímu Kristu</i>	<i>162</i>
3. Maria	163
<i>Matka Boží – matka všech lidí</i>	<i>163</i>
<i>Spolupracovnice na díle spásy</i>	<i>165</i>
<i>Matka církve</i>	<i>166</i>
<i>Plná milosti, neposkvrněná</i>	<i>167</i>
<i>Nanebevzatá</i>	<i>170</i>
<i>Matka věřících</i>	<i>171</i>
<i>Víra v život křesťanů</i>	<i>173</i>

V. OSVÍCENÍ DUCHEM177

1. Duch, který posvěcuje 177

Duchovní 177*Osobní přebývání Ducha*..... 178*Křesťanský život je postupná spiritualizace*..... 179*Zbožštění*..... 181*Přímá zkušenost Ducha?*..... 181*Zkušenost Ducha prostřednictvím znamení*..... 184*Mystická zkušenost, teologie*..... 187*Mystika temnoty, extatická*..... 187*Mystika světla*..... 189*Extáze*..... 189

2. Láska190

Dokonalost spočívá v lásce..... 190*Tři námitky*..... 191*Koncept lásky v řecké filosofii
neodpovídá křesťanskému učení* 192*Láska k bližnímu* 196

3. Církev198

Duch Svatý – dušička církve 198*Společný život – život jednotlivce*..... 199*Prostřednictvím svého Ducha zůstává Kristus hlavou církve* .. 201*Účast na trinitárním tajemství*..... 203*Jednota v pravdě*..... 204*Neomylnost* 204*Právní instituce* 206*Druhý vatikánský koncil* 208*Církev vzhledem k profánní společnosti* 209

VI. MODLITBA 213

1. „Pane, nauč nás modlit se“ (Lk 11,1)213

Nutnost modlitby..... 213

<i>Definice modlitby</i>	215
<i>Různé typy modlitby</i>	216
<i>Ke komu se obrací modlitba: k nebeskému Otci</i>	217
<i>Modlit se v Duchu Svatém</i>	218
<i>Skrze našeho Pána Ježíše Krista</i>	220
<i>Úcta ke svatým</i>	221
2. Prosba za potřebné věci	223
<i>Můžeme Boha o něco prosit?</i>	223
<i>Vůle Boží, norma pro prosby</i>	226
<i>Pořadí proseb</i>	228
<i>Prosba „za velké věci“</i>	229
<i>Modlitba za odpuštění hříchů</i>	231
<i>Modlitby za druhé</i>	233
<i>Modlitby za zemřelé</i>	236
<i>Modlitba za časná dobra</i>	238
<i>Vytrvalost v prosbách</i>	238
<i>Zázrak</i>	240
3. Liturgická modlitba	242
<i>Modlitba těla a ústní modlitba</i>	242
<i>Společná modlitba</i>	243
<i>Sjednocující síla obřadů</i>	246
<i>Doxologický charakter</i>	247
<i>Liturgie jako učení pravdy</i>	249
<i>Kontemplativní hledisko liturgie</i>	250
<i>Mystický charakter liturgie</i>	251
<i>Alegorický výklad liturgie</i>	251
<i>Krása liturgie</i>	253
<i>Tradiční učení</i>	255
<i>Charakteristika anamnéze, vzpomínka na velké Boží činy</i> ...	258
<i>Svátky – slavnostní anamnéze</i>	259
<i>Spirituální slavení svátků</i>	261

<i>Působení milosti – eucharistie</i>	263	
<i>Liturgický eschatologismus, očekávání parúzie</i>	265	
VII. „MÉ SRDCE JÁSÁ V HOSPODINU“ (ISAM 2,1)	269	litba
1. Meditace	269	
<i>Duchovní četba</i>	269	idea
<i>Hledání smyslu</i>	270	
<i>Typologie a alegorie</i>	272	íství
<i>Morální exegeze</i>	273	
<i>Mystická exegeze u Syřanů a Arménů</i>	274	
<i>Haga – melatan – meditare</i>	275	
<i>Učit se nazpaměť</i>	278	
<i>„Svědectví“ Písma</i>	279	
<i>Diskurzivní rozum v rozjímání</i>	280	
<i>Užívání schopností</i>	282	
<i>Používání obrazivosti v rozjímání</i>	284	
2. Modlitba srdce	288	
<i>Aktuálnost tématu</i>	288	
<i>Srdce – integrita člověka</i>	290	?
<i>Můžeme poznat stav srdce?</i>	291	
<i>Inspirace přicházející do srdce zevnitř</i>	292	
<i>„Modlitba mlčení“</i>	296	
<i>Metoda psychofyzická</i>	298	
3. Svátostný život	301	
<i>Svátosti – znamení a nositelé milosti</i>	301	
<i>Kontemplativní ráz svátostí</i>	303	
<i>Eschatologické modlitby</i>	303	
<i>Příprava ke svátostem</i>	304	
<i>Žehnání církve, svěcené předměty</i>	305	
<i>Kult obrazů</i>	306	
<i>Chrám – privilegované místo modlitby</i>	310	

VIII. NA CESTĚ K VĚČNOSTI	317
1. Eucharistie	317
<i>Mana, chléb z nebe</i>	<i>317</i>
<i>Lék proti smrtelnosti – svátost věčného života</i>	<i>318</i>
<i>Žhavý plamen</i>	<i>319</i>
<i>Posvátná hostina</i>	<i>319</i>
<i>Posvátný kvas</i>	<i>321</i>
<i>Transsubstanciace</i>	<i>322</i>
<i>Poděkování za osobní dar</i>	<i>322</i>
<i>Přítomnost symbolická, nebo reálná?</i>	<i>323</i>
<i>Přítomnost Krista v eucharistii ve srovnání</i> <i>s ostatními způsoby Boží přítomnosti</i>	<i>324</i>
<i>Komemorativní přítomnost</i>	<i>326</i>
<i>Přítomnost celého Krista</i>	<i>326</i>
<i>Přítomnost Krista, který je pro nás ponížen</i>	<i>328</i>
<i>Hlavní účinek svatého přijímání:</i> <i>svátostná jednota s Kristem</i>	<i>331</i>
<i>Účinky na tělo</i>	<i>332</i>
<i>Očištění od hříchu</i>	<i>333</i>
<i>Očištění od pokušení</i>	<i>334</i>
<i>Mystická jednota</i>	<i>335</i>
2. Život věčný	337
<i>Věřím v život věčný</i>	<i>337</i>
<i>Vzkříšení – osobní Solovjovův problém</i>	<i>338</i>
<i>Obrazy vzkříšení: sestoupení do podsvětí</i>	<i>342</i>
<i>Život v nekonečném čase?</i>	<i>343</i>
<i>Věčnost a čas v protikladu</i>	<i>343</i>
<i>Kristus jako řešení věčné blaženosti</i>	<i>345</i>
<i>Anamnetická přítomnost v liturgii</i>	<i>346</i>
<i>Andrej Tarkovskij</i>	<i>347</i>

3. Modli se a pracuj	348
<i>Příkaz apoštola Pavla: Bez přestání se modlete</i>	348
<i>Zachraňuje víra nebo skutky?</i>	351
<i>Ke spasení stačí chtít – svatý Jan Zlatoústý</i>	353
<i>Kreativita v umění</i>	354
<i>Poslušnost</i>	357
<i>Skutkům dává hodnotu dobrý úmysl</i>	360
<i>Vzpomínka na Boha v Bazilově myšlení</i>	361
MÍSTO ZÁVĚRU	365
<i>Kosmické povolání člověka</i>	365
<i>Člověk dotváří svět</i>	366
<i>Očišťovat svět</i>	369
<i>Posvěcovat svět</i>	370
<i>„Christifikovat“ a oživovat svět</i>	371
<i>Oživovat svět</i>	372
<i>Hlavní prostředek lidské tvořivosti: modlitba</i>	373
<i>Obnovit ve světě původní krásu (V. Solovjov)</i>	374
<i>Pojetí krásy</i>	376
<i>Různé typy symbolického vidění</i>	377
<i>Krása viditelného světa</i>	379
SEZNAM ZKRATEK	381
OBSAH	383